

KIHOMATO

Ohje koululaisten perheille

11.7.2017

Kihomato

Kihomato on 3-13 mm pituinen, vaalea ja sukkulamainen, langanpätäkää muistuttava ihmisen loinen. Kihomato elää suolistossa.

Kihomato tarttuu ihmisestä toiseen. Tartunta tapahtuu kihomadon munien välityksellä ihmisen niehtyä niitä. Munia ei voi nähdä silmin. Tartunta saadaan käsien ja vuodevaatteiden välityksellä, pölyn mukana, sekä myös välillisesti esim. ruoan, lelujen ja ovenkahvojen kautta.

Esimerkki tartunnasta: Kutinan takia tartunnan saanut raapii esim. nukkuessaan peräaukon seutua, jolloin madonmunia joutuu käsiin ja kynsien alle, ja niiden kautta suuhun. Näin munan /madon kiertokulku jatkuu.

Tartuntaa altistavia tekijöitä ovat puutteellinen käsihygienia, käsin syöminen, nenän kaivaminen ja suuret ryhmät.

Munat voivat elää huonetiloissa, ja esim. vuodevaatteissa, useita päiviä, jopa viikkoja.

Oireet

Suolistossa munasta kehittyvä mato n. kuukauden kuluttua tartunnasta, jolloin oireet alkavat. Naarasmatot kulkevat peräaukon seutuun munimaan. Peräaukon kutina, etenkin öisin, on yleisin oire, joka johtuu munien pinnalla olevasta eritteestä ja /tai luikertelevista madoista. Muita oireita ovat ulkosynnyttimien kutina (tytöillä), yökastelu, unettomuus, levottomuus, ärtyisyys, ruokahaluttomuus.

Oireiden voimakkuus voi vaihdella. Kihomatotartunta voi olla myös oireeton.

Toteaminen

Kihomatotartunta epäily syntyy mm. peräaukon seudulla olevan kutinan ja pakaroissa olevien raapimisjälkien perusteella. Ulosteeissa ja peräaukon seudulla (iltaisin/öisin) voi myös nähdä matoja.

Joissakin tapauksissa, diagnoosin varmistamiseksi, voidaan terveydenhuollossa ottaa ns. tikkunäyte.

Hoito

Kihomatotartunta tulee aina hoitaa. Tartunta hoidetaan apteekista ilman reseptiä ostettavalla, suun kautta otettavalla, kihomatolääkkeellä. Vaikeimmissa tartunnoissa, on otettava yhteyttä lääkäriin, joka määrää tarvittaessa reseptilääkettä. Lääkehoidoissa on noudatettava lääkärin, hoitajan, apteekin sekä lääkkeen valmistajan antamia ohjeita.

Tartunnan saaneen lisäksi myös koko perhe, ja samassa taloudessa asuvat tulee hoitaa samanaikaisesti, sillä kihomatotartunta voi olla myös oireeton tai vähäoireinen.

Lääkehoito uusitaan kahden viikon kuluttua (kts. lääkeohje), sillä lääke tehoaa vain matoihin, ei madon muniin. Uusintalääkitys tehoaa uusiin munista kuoriutuneisiin matoihin.

Siivous

Vuodevaatteet, pyyhkeet ja vaatteet vaihdetaan lääkkeen ottamisen jälkeisenä päivänä ja ne pestään heti pesukoneessa, vähintään 60 °C vedessä. Tekstiilien turhaa ravistelua on vältettävä.

Tekstiilit, jotka eivät kestä vesipesua (esim. pehmolelut), voidaan laittaa muovipussissa pakastimeen vuorokaudeksi.

Koti siivotaan samanaikaisesti. Siivoukseen kuuluu tynnyjen ja peittojen tuuletus, lattioiden, sänkyjen ja patjojen imurointi, lattioiden ja pintojen pyyhintä, wc:n ja kylpyhuoneen pesu. Erityistä huolellisuutta kannattaa kiinnittää makuuhuoneen siivoukseen, ja koko kodin kosketuspintojen (ovenkahvat, valonkatkaisijat jne.) pyyhintään.

Lelut tulee pestä, pakastaa tai pyyhkiä.

Varsinkin vuodevaatteiden vaihdon yhteydessä on hyvä käyttää suojakäsineitä. Siivouksen aikana tulee huolehtia hyvästä hygieniasta, kuten käsihygieniasta.

Tärkeää

Jotta estettäisiin uudet tartunnat, on hyvä käsihygienia erittäin tärkeää. Kädet tulee pestä ja kuivata huolellisesti aina WC käynnin jälkeen, ja ennen ruokailua. Kynnet tulee pitää lyhyinä ja kynnenaluset puhtaina, jotta kynsien alle ei jäisi kihomadon munia. Sormin syötäviä ruokia tulisi välttää tartunnan aikana.

Myös alapesusta on huolehdittava päivittäin

Poissaolo koulusta

Lapsi voi palata kouluun ensimmäisen hoitokerran jälkeen.

Tartuntakierteen ehkäisemiseksi kihomatotartunta on tärkeä hoitaa ohjeita noudattaen, sekä ilmoittaa tartunnasta koulun henkilökunnalle.

Tarvittaessa voi ottaa yhteyttä oman koulun terveydenhoitajaan.

Ohjeesta ja sen päivityksestä vastaavat:
Tartuntataudeista vastaava lääkäri Liisa Taskinen ja Hygieniahoitaja Nina Pulli